

БІЗНЕС В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ

*Альона Олександрівна Калусенко
Державний податковий університет
м. Ірпінь, Україна
Здобувач вищої освіти, група ТЕБ-21-1*

Початок повномасштабної війни в Україні у 2022 році спричинив значні виклики для бізнесу, змінивши економічну реальність країни. Багато підприємств зіткнулися з фізичними руйнуваннями, проблемами логістики та втратами ринків збуту. Однак, попри руйнування і невизначеність, український бізнес продемонстрував неабияку стійкість і адаптивність.

Усупереч складній економічній ситуації, у перший рік повномасштабної війни відкрилися 202 тисячі нових бізнесів. Зокрема, маленькі кав'ярні біля дому, онлайн-магазини одягу, виробництва військового спорядження й сотні інших. Унікальним став 2023, саме в цьому році кількість створених в Україні ФОПів за останнє десятиліття зросла до найвищого показника — 314 392 громадян. Це абсолютний рекорд, такі процеси свідчать про те, що нішу на мінливому ринку можуть зайняти як підприємці з досвідом, так і спрагли новачки[1].

Війна вплинула на майже всі сектори економіки. Багато підприємств були змушені релокувати своє виробництво до західних регіонів країни або взагалі призупинити діяльність через бойові дії. Також, галузі сільського господарства, металургії, промисловості та будівництва зазнали серйозних втрат. Порушення логістичних ланцюгів та інфраструктури, обмеження експорту через блокаду портів призвели до скорочення виробництва та експорту ключових товарів. У той же час внутрішній ринок скоротився через міграцію мільйонів українців до інших країн.

Бізнес в умовах війни також став перед кількістю трансформаційних процесів. Перехід на більш стійкі моделі ведення бізнесу, цифровізація процесів, інвестування в енергоефективні технології та розвиток нових індустрій, таких як зелена енергетика, стали ключовими векторами розвитку. Важливим елементом стало формування підприємницької культури відповідальності, що сприяє підтримці обороноздатності країни.

Терпець шліфує, проте війна змінює. Деякі з цих змін стали незворотними для українського бізнесу: аж 31,7 % малих підприємств зовсім або майже повністю зупинили діяльність. Дані опитування, проведеного в межах проєкту

Дія.Бізнес з грудня 2023 по січень 2024 року, допомогли визначити ключові перешкоди для ведення бізнесу у воєнний час:

1. Відсутність підтримки з боку держави;
2. Труднощі із забезпеченням поточного капіталу;
3. Ускладнена логістика;
4. Заборона закордонних відряджень для чоловіків;
5. Мобілізація працівників до лав ЗСУ;
6. Зростання витратного виробництва;
7. Менша купівельна спроможність клієнтів [3].

Сьогодні для розвитку бізнесу в будь-якій сфері необхідно постійно навчатися новому, бути мобільним і адаптованим, інтегрувати технології і розширювати географію. Це майже ідеальна формула для мандрівників. Ефективність такого підходу підтвердили й масштабні переїзди у воєнний час, коли підприємцям доводилося переносити свої підприємства якомога далі від зони бойових дій, а часом і відновлювати бізнес.

Бізнес в Україні під час війни продемонстрував надзвичайну здатність до адаптації та стійкість. вплив на фізичні руйнування, економічні виклики і внутрішньоринків, багато підприємств працівників перебудувати свою діяльність або віднайти нові можливості для розвитку. Підприємці впроваджують інноваційні підходи, переходять на більш стійкі моделі бізнесу, активно вибирають цифрові технології та шукають нові ринки збуту. Релокація підприємств до безпечних регіонів та активна підтримка Збройних Сил України також стали кількома елементами життя бізнесу. Водночас міжнародна допомога та сприяння відкриттю нових ринків також змінили значущу роль у підтримці підприємців

Попри всіх складнощах, війна стала каталізатором для багатьох трансформацій, включаючи розвиток нових індустрій та формування культури відповідальності. Український бізнес продовжує не тільки вистояти, але й розвиватися, знаючи нові шляхи для інновацій, що дає надію на швидке відновлення економіки після завершення війни.

Цитування

1. Головна задача – вистояти. Що турбує бізнес в Україні під час війни. РБК-Україна. URL: <https://www.rbc.ua/ukr/news/glavnaya-zadacha-vystoyat-bespokoit-biznes-1655831867.html>

2. Освіта як інвестиція: шлях малого бізнесу до великого зростання | EdEra,
URL: https://ed-era.com/blog/shlyah-malogo-biznesu-do-velykogo-zrostannya/?gad_source=1&gclid=Cj0KCQjwveK4BhD4ARIsAKy6pMJWkeAzUFV6G8Sb-weNIFP5Y9EX1SS55-dOwhpjM8ySgkqlAqUwjygaAmeIEALw_wcB
3. Бізнес в умовах війни: хто зазнав найбільших втрат та як відновлюються підприємства.
URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2022/03/23/684549/>